

Správa živnostenská

BM507Zk Vybrané otázky správního práva a veřejné správy II

4. přednáška 6. 10. 2023

Petr Havlan

Osnova přednášky a její cíl

- živnostenská správa
  - pojem
  - podnikání - pojem
  - podnikatelské oprávnění
  - právní úprava živnostenské správy
  - orgány na úseku živnostenské správy
  - živnostenský rejstřík
  - živnost - pojem
  - subjekty živnostenského podnikání
  - živnostenské oprávnění

Osnova přednášky a její cíl

- rozdělení živností
  - ohlašovací živnosti
    - ohlašovací živnost - volné
    - ohlašovací živnosti – řemeslné
    - ohlašovací živnosti – vázané
  - koncesované živnosti
- zánik živnostenského oprávnění
- živnostenská kontrola
- přestupky
- **Cíl:** cílem této přednášky je, aby studenti byli s to vymezit a v tom podstatném přiblížit živnostenskou správu, potažmo blíže představit pojmy a instituty s ní spjaté.

Živnostenská správa - pojem

- ŽS je *správa na úseku živnostenského podnikání*
- **zaměřena** na dvě klíčové otázky
  - ingerenci moci výkonné do živnostenského podnikání
  - a jeho kontrolu
- **živnostenské podnikání**
  - jedním z druhu podnikání
  - podnikání realizované **v živnostenskoprávním režimu**

Podnikání - pojem

- vymezení **v soukromém právu**
  - dříve § 2 odst. 1 ObchZ (podnikání)
  - nyní § 420 odst. 1 ObčZ (nepřímo prostř. podnikatele, viz níže)

*Kdo **samostatně** vykonává **na vlastní účet a odpovědnost** výdělečnou činnost **živnostenským nebo obdobným** způsobem se záměrem činit tak **soustavně** za **účelem dosažení zisku**, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.*

- **obdobné vymezení živnosti** (§ 5 ŽivnZ)

Podnikatelské oprávnění

- jaká je potřebná **míra ingerence státu?**
- *soukromý X veřejný zájem*

- **základní koncepce** (obecné přístupové režimy)
  - reglementační
    - ▣ silnější vliv státu, přísnější podmínky
    - ▣ kontrola: naplňování stanovených podmínek
  - liberalizační
    - pouze minimální podmínky
    - počítá s působením pravidel tržního mechanismu
    - kontrola: provozních pravidel

Právní úprava živnostenské správy

- (živnostenský řád z r. 1859 - definitivně zrušen 1966)
- („socialistické“ právo - omezení soukromých hospodářských aktivit)
- aktuální právní úprava
  - **ústavněprávní východiska (+ EU)**
    - čl. 2 Ústavy
      - (3) ***Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.***
      - (4) ***Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.***
    - čl. 2 LZPS obdobně
    - čl. 4 LZPS
      - (1) ***Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.***

Právní úprava živnostenské správy

čl.26 Listiny

(1) Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i **právo podnikat** a provozovat jinou hospodářskou činnost.

(2) Zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.

čl.44 Listiny

Zákon může právo na podnikání a jinou hospodářskou činnost omezit soudcům, prokurátorům, zaměstnancům státní správy a územní samosprávy ve funkcích, které určí, příslušníkům bezpečnostních sborů a příslušníkům ozbrojených sil. (viz nář. Ústavní soudu sp. zn. Pl. ÚS 24/17)

čl. 49 Smlouvy o fungování EU

- V rámci níže uvedených ustanovení jsou **zakázána omezení svobody usazování pro státní příslušníky jednoho členského státu na území jiného členského státu**. Stejně tak jsou zakázána omezení při zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností státními příslušníky jednoho členského státu usazenými na území jiného členského státu.
- Svoboda usazování **zahrnuje přístup k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkon, jakož i zřizování a řízení podniků**, zejména společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce, **za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky právem země usazení**, nestanoví-li kapitola o pohybu kapitálu jinak.

Právní úprava živnostenské správy

- **zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
(živnostenský zákon)**
- **zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech**
- nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností
- správní řád

Právní úprava živnostenské správy

- živnostenský zákon
  - upravuje *veřejnoprávní vztahy* (nikoli soukromoprávní vztahy vznikající ze živnostenského podnikání)
  - předmět úpravy:
    - **podmínky živnostenského podnikání** (*vznik, změna, zánik*)
    - **pravidla pro výkon kontroly nad dodržováním ŽZ**
často novelizovaný
  - další vztahy při podnikání – ***jiné právní předpisy***
  - na **ŽZ** navazuje **zákon o živnostenských úřadech**
pravomoc a působnost živnostenských úřadů

Orgány na úseku živnostenské správy

- **živnostenské úřady** jsou orgány státní správy živnostenského podnikání
- **obecní ŽÚ** (přenesená působnost)
  - v rámci obcí III typu
  - **vykonávají činnosti v rozsahu stanoveném živnostenským zákonem a dále zejména**
    - přijímají přihlášky k registraci nebo oznámení dle daňového řádu
    - přijímají oznámení a hlášení v oblasti sociálního zabezpečení od fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění, a to v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy
    - přijímají oznámení a hlášení fyzických osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění vůči zdravotním pojišťovnám v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem
    - přijímají oznámení osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění o vzniku volných pracovních míst nebo jejich obsazení

Orgány na úseku živnostenské správy

- **krajské ŽÚ** (přenesená působnost) **zejm.**
  - rozhodují o odvoláních proti rozhodnutím obecních ŽÚ
  - vykonávají řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost, a to včetně výkonu funkce centrálních registračních míst a jednotných kontaktních míst, vůči obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu; obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu mohou nařídit provedení živnostenské kontroly
  - spolupracují se správními úřady (s jejichž činností se živnostenská správa potkává)
  - jsou oprávněny vyžadovat od ústředních správních úřadů potřebná stanoviska a vyjádření

Orgány na úseku živnostenské správy

- **Živnostenský úřad ČR zejm.**
  - zpracovává koncepce v oblasti živnostenského podnikání, spolupracuje se správními úřady (s jejichž činností se živnostenská správa potkává)
  - vykonává řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost vůči krajským ŽÚ, může nařídit ŽÚ provedení živnostenské kontroly
  - v zákonem stanovených případech rozhoduje jako prvoinstanční orgán, dále rozhoduje o odvoláních proti rozhodnutím krajských ŽÚ
  - je oprávněn vyžadovat od ústředních správních úřadů potřebná stanoviska a vyjádření
    - jeho působnost vykonává odbor živností Ministerstva průmyslu a obchodu ČR
- Pozn. samospráva - **živnostenská společenstva** (sdružení, svazy, cechy, asociace apod.) mohou zažádat o začlenění do HK ČR - stávají se tak složkou HK ČR a získávají v organizační struktuře HK ČR stejné postavení jako okresní nebo regionální komory

Živnostenský rejstřík

- představuje **informační systém VS**
  - vedený v elektronické podobě
- v části je ***veřejným seznamem***
  - identifikace osoby podnikatele
  - předmět podnikání, druh živnosti
  - údaje související s živn. oprávněním (datum vzniku, platnost apod.)
  - překážky provozování živnosti
- v části je ***neveřejným seznamem***
  - např. udělené pokuty
- ŽR spravuje Živnostenský úřad ČR + provozovateli („vedou jej“) jsou obecní a krajské ŽÚ

Živnost - pojem

- *Ž je podnikatelská činnost na základě platného živnostenského oprávnění*
- **základní znaky** (§ 2 ŽinvZ) - pozitivní vymezení živnosti
  - soustavnost
    - trvalost, stálost, pravidelnost
    - třeba i jen jednou za rok (např. sezónní prodej, tábořiště,...)
    - úmysl opakovat (nikoli nahodilost)
  - samostatnost
    - „opak“ zaměstnanecký vztah (závislá činnost)
    - organizace a řízení činnosti (ne nutně její provádění)
  - Pozn. nebezpečí skrytého pracovního poměru (tzv. Švarc systém /podle podnikatele M. Švarce/ je z pohledu pracovního práva nelegální zaměstnávání formou zastření faktického pracovněprávního vztahu jinou smlouvou) - viz § 3 zák. práce

Živnost - pojem

- **vlastním jménem**
  - pod zapsanou firmou nebo jménem FO s dodatkem
  - souvisí se samostatností
- **na vlastní odpovědnost**
  - odpovědnost za porušení (právních) povinností
  - „na vlastní účet a nebezpečí“
- **za účelem dosažení zisku**
  - rozhodující je úmysl
  - nemusí být fakticky dosažen (možná i ztráta)
- **činnost vykonávaná podle živnostenského zákona**
jde tedy o podnikání v něm upravené

Živnost - pojem

- základní znaky musí být splněny **kumulativně**
  - pokud absence i jen jednoho znaku, nejde o živnost (a nemůže jít ani o neoprávněné živnostenské podnikání)

- **negativní vymezení živnosti** (§ 3 odst. 1 ŽinvZ) **zejm.:**
  - *provozování činnosti vyhrazené zákonem státu nebo určené právnické osobě (tzv. státní monopoly) – dříve poštovní služby*
  - *využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti, chráněných zvláštními zákony, jejich původci nebo autory – např. činnost hudebních skupin a kapel*
  - *výkon kolektivní správy práva autorského a práv souvisejících s právem autorským podle zvláštního právního předpisu*
  - *restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi*
  - *provádění archeologických výzkumů*

Živnost - pojem

- **živností dále není (§ 3 odst. 2 ŽinvZ) v rozsahu zvláštních zákonů činnost fyzických osob** (tzv. svobodná povolání) zejm.:
  - *lékařů, zubních lékařů a farmaceutů, nelékařských zdravotnických pracovníků*
  - *veterinárních lékařů, dalších veterinárních pracovníků*
  - *advokátů, notářů, patentových zástupců a soudních exekutorů*
  - *soudních tlumočnicků a soudních překladatelů*
  - *auditorů a daňových poradců*
  - *burzovních dohodců*
  - *zprostředkovatelů a rozhodců při řešení kolektivních sporů a rozhodců při rozhodování majetkových sporů*
  - *úředně oprávněných zeměměřických inženýrů*
  - *autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů činných ve výstavbě, kteří vykonávají svoji činnost jako svobodní architekti a svobodní inženýři*
  - *autorizovaných inspektorů, kteří vykonávají svoji činnost jako svobodné povolání*
  - *auditorů bezpečnosti pozemních komunikací a*
  - *mediátorů zapsaných podle zákona o mediaci*

Živnost - pojem

- **živností také není (zpr. opět komplexní úprava zvláštními zákony) (§ 3 odst. 3 ŽinvZ) zejm.:**
  - *činnost bank, pojišťoven, zajišťoven, penzijních fondů, spořitelních a úvěrních družstev, komoditních burz, obchodníků s cennými papíry, atd. (tzv. specifické finanční služby)*
  - *hornická činnost a činnost prováděná hornickým způsobem*
  - *výroba, přenos a distribuce elektřiny a plynu*
  - *zemědělství*
  - *provozování dráhy a drážní dopravy*
  - *výzkum, výroba a distribuce léčiv*
  - *provozování rozhlasového a televizního vysílání*
  - *provozování stanic technické kontroly*
  - *výchova a vzdělávání ve školách, předškolních a školských zařízeních zařazených do rejstříku škol a školských zařízení, vzdělávání v bakalářských, magisterských a doktorských studijních programech a programech celoživotního vzdělávání podle zvláštního právního předpisu*
  - *archivnictví*
  - *pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor*
  - *poskytování zdravotních služeb*
  - *provozování poštovních služeb a zahraničních poštovních služeb podle zvláštního právního předpisu*
  - *výkon znalecké činnosti znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů*

Subjekty živnostenského podnikání

- není podstatné, kdo živnost uskutečňuje
  - zda **FO**
  - nebo **PO** (obch. společnost, družstvo, státní podnik...)
  - *princip rovného postavení FO a PO*
    - a v zásadě i zahraničních osob
    - podle sídla/trvalého pobytu na/mimo území ČR
    - FO potřebují povolení k pobytu, nejde-li o příslušníka státu EU
    - podnikají za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako česká osoba, pokud ze zákona nevyplývá něco jiného
- podstatný je obsah živnosti, resp. v čem *konkrétní podnikatelská činnost spočívá*

Živnostenské oprávnění

- těžištěm výkonu živnostenské správy jsou **činnosti živnostenských úřadů spojené s**
  - režimem *vzniku, změn a zániku* živn. oprávnění a
  - prováděním *kontroly* živn. podnikání

- **živnostenské oprávnění**
  - na něj je vázána možnost realizace živn. podnikání
  - svou povahou jde o kvalifikované **subjektivní veřejné právo**
  - nepřenositelné (až na výjimky)
  - na území ČR
  - pro **vznik a provozování** (po celou dobu jeho existence) musí být splněny zákonné podmínky

Živnostenské oprávnění

- podmínky všeobecné (§ 6 ŽinvZ)
  - ***plná svéprávnost***
    - soukromé právo
  - ***bezúhonnost***
    - za bezúhonnou se nepovažuje osoba, která byla *pravomocně odsouzena* pro trestný čin spáchaný *úmyslně*, jestliže byl tento trestný čin spáchan v *souvislosti s podnikáním*
    - *uvedené neplatí*, pokud se na ni hledí, jako by nebyla odsouzena
    - bezúhonnost se prokazuje výpisem z rejstříku trestů

Živnostenské oprávnění

- **podmínky zvláštní** (§ 7 ŽivnZ)
  - ***odborná nebo jiná způsobilost***
  - pokud ji ŽivnZ nebo zvláštní předpisy vyžadují
    - v ŽivnZ „nastavena“ různě pro různé druhy živností
  - ŽivnZ upravuje také prokazování způsobilosti
  - plnění zvl. podmínek bráno vždy ve vztahu **ke konkrétní FO**
  - **(právo) provozování živnosti prostřednictvím odpovědného zástupce**
    - odpovědného zástupce je **povinen** ustanovit:
      - podnikatel**, který je **FO** a *nesplňuje* zvl. podmínky provozování živnosti
      - podnikatel**, který je **PO**, a to pro živnosti *vyžadující splnění* zvl. podmínek provozování živnosti

Živnostenské oprávnění

- odpovědný zástupce (§ 11 ŽivnZ)
  - je **FO** ustanovená podnikatelem
  - **odpovídá za řádný provoz živnosti a za dodržování živnostenskoprávních předpisů**
  - je k podnikateli ve *smluvním vztahu*

  - **musí splňovat všeob. i zvl. podmínky** provozování živnosti
  - pro jednotlivé živnosti
  - i když k tomu nejsou důvody, tzn. *i fakultativně*
  - navenek odpovídá podnikatel
  - jeden odpovědný zástupce nanejvýš pro 4 podnikatele
    - aby účast při provozování živnosti byla zajištěna *v potřebném rozsahu*

Živnostenské oprávnění

- s podmínkami provozování živnosti souvisí překážky provozování živnosti (§ 8 ŽivnZ)
  - znemožňují vznik/trvání živn. oprávnění
- Ž nemůže provozovat FO nebo PO
  - na jejíž majetek byl **prohlášen konkurs**
  - po dobu 3 let od právní moci rozhodnutí o **zamítnutí insolvenčního návrhu** proto, že majetek dlužníka nebude postačovat k úhradě nákladů insolvenčního řízení (obdobně u konkurzu)
  - které byl soudem nebo správním orgánem uložen **trest zákazu činnosti** týkající se provozování živnosti v oboru nebo příbuzném oboru po dobu trvání tohoto zákazu
  - v případech **zrušení živn. oprávnění z důvodu závažného porušení povinnosti** (viz dále)

Živnostenské oprávnění

- **zrušení ŽO z důvodu závažného porušení povinnosti** se může týkat
    - FO nebo PO přímo
    - FO nebo PO, která byla členem statutárního orgánu PO v době, kdy nastaly nebo trvaly skutečnosti, které vedly ke zrušení
    - PO, členem jejíhož statutárního orgánu je FO nebo PO, které bylo ŽO zrušeno
    - PO, členem jejíhož statutárního orgánu je FO nebo PO, která byla členem statutárního orgánu PO v době, kdy nastaly nebo trvaly skutečnosti, které vedly ke zrušení
      - *členové statutárních orgánů mohou prokázat, že vynaložili veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby závažnému porušení zabránili (**možnost tzv. liberace**)*
- =>
- překážka *3 roky* v oboru nebo příbuzném oboru od právní moci zrušení ŽO
  - překážka *1 rok* v jiném oboru (pro udělení koncese) od právní moci zrušení ŽO

Rozdělení živností

- živnosti jsou:
  - **a) ohlašovací**, které při splnění stanovených podmínek smějí být provozovány na základě ohlášení (§ 19-25, 45-49 ŽivnZ)
  - **b) koncesované**, které smějí být provozovány na základě koncese (§ 26-27, 50-56 ŽivnZ)
- **věcný rozdíl** v povaze činností
  - *ohlašovací* - méně náročné zvl. podmínky provozování
  - *koncesované* - vyžadují splnění nejpřísnějších zvl. podmínek provozování
- **rozdíl v proceduře**
  - *ohlašovací* - pro vznik a provozování je rozhodující vůle podnikajícího subjektu
  - *koncesované* - udělení koncese živnostenským úřadem (pro vznik a provozování je rozhodující vůle ŽÚ, resp. státu)
- **ohlašovací Ž** se dále dělí dle požadavků na živnosti **volné (resp. Ž volnou)**, **řemeslné** a **vázané** (§ 19 ŽivnZ)

Ohlašovací živnosti

- **k založení** živn. oprávnění postačuje
  - splnění podmínek provozování živnosti
    - po splnění jsou **nárokové**
  - ohlášení zamýšleného provozování řádným způsobem (mj. na tiskopisu MPaO)
    - kterémukoli obecnímu živnostenskému úřadu nebo
    - kontaktnímu místu veřejné správy (Czech POINT) - to následně neprodleně doručí ŽÚ
- doklady: o bezúhonnosti, odborné způsobilosti (je-li vyžadována); také za odpovědného zástupce + *jeho souhlas*
- správní poplatek (1.000 Kč, další ohlášení 500 Kč)
- **splnil-li** ohlašovatel všechny podmínky stanovené zákonem, **provede ŽÚ zápis** do živnostenského rejstříku do 5 pracovních dnů ode dne doručení ohlášení a vydá podnikateli výpis z tohoto rejstříku
- event. výzva ŽÚ k odstranění závad ohlášení (stanoví k tomu přiměřenou, nejméně 15 denní lhůtu)
- ohlášení **není správním řízením**, resp. rozhodnutím
  - je jím ale řízení a rozhodnutí, že živn. oprávnění ohlášením *nevzniklo*
- **vznik** živn. oprávnění *dnem ohlášení* nebo ohlašovatelem *zvoleným datem*
- **průkazem** živn. oprávnění je *výpis z živnostenského rejstříku*

Ohlašovací živnosti

- **volné (resp. Ž volná)**
  - u které **není** jako podmínka provozování živnosti odborná (ani jiná) způsobilost stanovena, příloha č. 4 ŽivnZ
- **řemeslné**
  - živnosti uvedené v příloze č. 1 ŽivnZ
  - nutné je prokázání **odborné způsobilosti**
  - zpr. řádným ukončením vzdělání (vyučením) v příslušném nebo příbuzném oboru
  - a/nebo vykonáním praxe v oboru (u 6ti let praxe - i bez vzdělání)
- **vázané**
  - nutné je prokázání **složitějších kvalifikačních předpokladů** (zpr. potřeba zvláštního oprávnění či osvědčení, příp. SŠ či VŠ vzdělání, popř. rekvalifikace s praxí)
  - odborná způsobilost specifikována v příloze č. 2 ŽivnZ

Ohlašovací živnosti - volné

- Předmět podnikání: **Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 ŽivnZ**
- **Obory činností** náležející do živnosti volné (např.):
  5. Chov zvířat a jejich výcvik (s výjimkou živočišné výroby)
  8. Pěstitelské pálení
  10. Výroba textilií, textilních výrobků, oděvů a oděvních doplňků
  34. Výroba, vývoj, projektování, zkoušky, instalace, údržba, opravy, modifikace a konstrukční změny letadel, motorů letadel, vrtulí, letadlových částí a zařízení a leteckých pozemních zařízení
  45. Přípravné a dokončovací stavební práce, specializované stavební činnosti
  47. Zprostředkování obchodu a služeb
  48. Velkoobchod a maloobchod
  49. Zastavárenská činnost a maloobchod s použitým zbožím
  50. Údržba motorových vozidel a jejich příslušenství
  55. Ubytovací služby
  58. Realitní činnost, správa a údržba nemovitostí
  60. Poradenská a konzultační činnost, zpracování odborných studií a posudků
  69. Překladatelská a tlumočnická činnost
  75. Praní pro domácnost, žehlení, opravy a údržba oděvů, bytového textilu a osobního zboží
  76. Poskytování technických služeb
  77. Opravy a údržba potřeb pro domácnost, předmětů kulturní povahy, výrobků jemné mechaniky, optických přístrojů a měřidel
  78. Poskytování služeb osobního charakteru a pro osobní hygienu
  79. Poskytování služeb pro rodinu a domácnost
  80. **Výroba, obchod a služby jinde nezařazené**

Ohlašovací živnosti - volné

- **nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, např.:**
- **69. Překladačská a tlumočnická činnost**
  - Překlady z jednoho jazyka do jiného jazyka pro účely cestovního ruchu, mezinárodního styku, obchodního jednání a jiné komerční účely. Tlumočení z jednoho jazyka do druhého a tlumočení do a ze znakové řeči pro účely cestovního ruchu, obchodního jednání a podobně.
  - Obsahem činnosti není tlumočení sloužící potřebám řízení před soudy a správními orgány nebo v souvislosti správními úkony fyzických a právnických osob, překlady literárních děl jako využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti jejich autory.
- **80. Výroba, obchod a služby jinde nezařazené**
  - Výroba, obchod a služby v oblastech, které nejsou předmětem živností koncesovaných, vázaných a řemeslných, ani nespádají pod jinou činnost uvedenou v příloze č. 4 k zákonu č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Ohlašovací živnosti - řemeslné

- Řeznictví a uzenářství
- Mlékárenství
- Mlynářství
- Pekařství, cukrářství
- Pivovarnictví a sladovnictví
- Zpracování kůží a kožešin
- Aplikace, výroba a opravy ortopedické obuvi
- Broušení a leptání skla
- Zpracování gumárenských směsí
- Zpracování kamene
- Slévárství, modelářství
- Kovářství, podkovářství
- Obráběčství
- Zámečnictví, nástrojářství
- Galvanizérství, smaltérství
- Výroba, instalace, opravy el. strojů a přístrojů, el. a telekomunikačních zařízení
- Hodinářství
- Zlatnictví a klenotnictví
- Truhlářství, podlahářství
- Výroba a opravy hud. nástrojů
- Opravy ostatních dopravních prostředků a pracovních strojů
- Zednictví
- Montáž, opravy, revize a zkoušky elektrických zařízení
- Montáž, opravy a rekonstrukce chladicích zařízení a tepelných čerpadel
- Vodoinstalatérství, topenářství
- Montáž, opravy, revize a zkoušky plyn. zařiz. a plnění nádob plyny
- Montáž, opravy, revize a zkoušky tlakových zařízení a nádob na plyny
- Montáž, opravy, revize a zkoušky zdvihacích zařízení
- Izolatérství
- Malířství, lakýrnictví, natěračství
- Pokrývačství, tesařství
- Klempířství a oprava karoserií
- Kamnářství
- Opravy silničních vozidel
- Holičství, kadeřnictví
- Barvení a chemická úprava textilií
- Čištění a praní textilu a oděvů
- Kominictví
- Hostinská činnost
- Kosmetické služby
- Pedikúra, manikúra

Ohlašovací živnosti - řemeslné

- **nařízení č. 278/2008 Sb. vlády o obsahových náplních jednotlivých živností**, např.:
- Hostinská činnost
  - Činnosti spočívající v přípravě a prodeji pokrmů a nápojů k bezprostřední spotřebě v provozovně, v níž jsou prodávány.
  - V rámci živnosti je možno poskytovat ubytování ve všech ubytovacích zařízeních (například hotel, motel, kemp, ubytovna) a v bytových domech, rodinných domech nebo ve stavebách pro rodinnou rekreaci. Pokud zůstane zachována povaha živnosti, lze provádět prodej pomocí automatů (nápojové, občerstvovací), doplňkový prodej (například tabákové výrobky, upomínkové předměty, základní hygienické potřeby), prodej pokrmů a nápojů přes ulici, půjčování novin a časopisů, půjčování stolních společenských her (například karty, šachy), provozování her (například kulečnick, bowling).

Ohlašovací živnosti - vázané

- **např.:**
- Diagnostická, zkušební a poradenská činnost v ochraně rostlin a ošetřování rostlin, rostlinných produktů, objektů a půdy proti škodlivým organismům přípravky na ochranu rostlin nebo biocidními přípravky
- Geologické práce
- Zpracování tabáku a výroba tabákových výrobků
- Výroba a zpracování paliv a maziv
- Výroba nebezpečných chemických látek a nebezpečných chemických přípravků a prodej chemických látek a chemických přípravků klasifikovaných jako vysoce toxické a toxické
- Oční optika
- Podnikání v oblasti nakládání s nebezpečnými odpady
- Projektová činnost ve výstavbě
- Provádění staveb, jejich změn a odstraňování
- Nákup a prodej kulturních památek nebo předmětů kulturní hodnoty.
- Obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy
- Činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence
- Průvodcovská činnost horská
- Vodní záchranná služba
- Péče o dítě do tří let věku v denním režimu
- Psychologické poradenství a diagnostika
- Provozování solárií

Ohlašovací živnosti - vázané

- **nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, např.:**
- Průvodcovská činnost horská
  - Činnost horského průvodce spočívá v organizování a provádění jednotlivců nebo skupin v horském prostředí, s výjimkou oblastí ledovců, skal, kaňoningu a všech dalších terénů, v nichž postup vyžaduje použití horolezecké techniky, horolezeckých pomůcek a materiálu (...), kdy v zasněžených horských terénech je provádění možné pouze ve zvlněných terénech severského typu; (...)
  - Činnost horského vůdce, kterou je organizování a provádění jednotlivců nebo skupin ve vysokohorském prostředí, včetně ledovců, při skalním lezení a horolezectví na zajištěných cestách, umělých lezeckých stěnách, při skialpinistických túrách, vedení a organizování vysokohorských expedic, včetně zajišťování bezpečnosti.
  - V rámci živnosti je možno uskutečňovat činnost informační, půjčování lezecké, horolezecké, skialpinistické a obdobné výzbroje a výstroje.

Ohlašovací živnosti - vázané

- Průvodcovská činnost horská
  - **požadovaná odborná způsobilost (dle ŽivnZ):**
    - a) střední vzdělání s maturitní zkouškou a profesní kvalifikace pro horskou průvodcovskou činnost podle zvláštního právního předpisu, nebo
    - b) osvědčení o rekvalifikaci nebo jiný doklad o odborné kvalifikaci pro příslušnou pracovní činnost vydaný zařízením akreditovaným podle zvláštních právních předpisů, nebo zařízením akreditovaným Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, nebo ministerstvem, do jehož působnosti patří odvětví, v němž je živnost provozována, nebo
    - c) doklad o vykonání tříleté praxe v oboru v nezávislém postavení (§ 420 občanského zákoníku) nebo v pracovněprávním vztahu, nebo
    - d) doklad o uznání odborné kvalifikace podle zvláštního právního předpisu

Koncesované živnosti

- živn. oprávnění se vydává na základě **rozhodnutí o udělení koncese**
  - **správní řízení** (*řízení o koncesi*)

- **žádost o koncesi** (na tiskopisu MPaO - tzv. formulářové podání)
  - nemá stejné účinky jako ohlášení
  - místo podání: obecní ŽÚ nebo kontaktní místo VS
  - náležitosti až na výjimky shodné s ohlašovacími živnostmi + obdobné doklady, které je třeba připojit
  - avšak *vyšší nároky na odbornou a tzv. jinou způsobilost* (příloha č. 3 ŽivnZ)
  - v případě vad ŽÚ vyzve žadatele do 30 dnů k jejich odstranění (stanoví k tomu minimálně 15 denní lhůtu + je tu i možnost prodloužení dané lhůty)
    - pokud žadatel neodstraní, ŽÚ řízení zastaví

- **rozhodnutí**
  - živn. oprávnění **vzniká dnem nabytí právní moci** rozhodnutí o udělení koncese

Koncesované živnosti

- **ŽÚ předloží žádost o koncesi orgánu státní správy**, je-li k provozování živnosti podle zvláštních předpisů nebo přílohy č. 3 ŽivnZ **nutné jeho oprávnění nebo souhlas nebo povolení nebo vyjádření**
  - ▣ např. v případě výroby kvasného lihu je tímto orgánem Ministerstvo zemědělství
  - ▣ lhůta: obecně do 30 dnů od doručení žádosti (příp. jiná lhůta - viz příloha č. 3 ŽivnZ)
  - ▣ **stanoviskem orgánu státní správy je ŽÚ vázán**
- pokud *nejsou* splněny podmínky nebo *nesouhlasí-li* s udělením koncese orgán státní správy, ŽÚ rozhodnutím žádost zamítne
- pokud *jsou* splněny podmínky rozhodne o udělení koncese
- v úvahu připadá i uložení závazných podmínek pro provozování KoncŽ
  - na základě ŽivnZ nebo zvláštního předpisu
- **průkazem** živn. oprávnění je *výpis z živnostenského rejstříku* (vydává se do 5 dnů od udělení koncese)
- správní poplatek (stejný jako u ohlašovacích Ž)

Koncesované živnosti

- **např.:**
- Výroba a úprava kvasného lihu, konzumního lihu, lihovin a ostatních alkoholických nápojů (s výjimkou piva,...) a prodej
- Výroba a úprava lihu sulfitového nebo lihu syntetického
- Výzkum, vývoj, výroba, ničení, zneškodňování, zpracování, nákup a prodej výbušnin
- Vývoj, výroba, opravy, úpravy, přeprava, nákup, prodej, půjčování, uschovávání, znehodnocování a ničení zbraní a střeliva
- Nákup a prodej, půjčování, vývoj, výroba, opravy, úpravy, uschovávání, skladování, přeprava, znehodnocování a ničení bezpečnostního materiálu
- Výroba a zpracování paliv a maziv a distribuce pohonných hmot
- Výroba tepelné energie a rozvod tepelné energie, nepodléhající licenci realizovaná ze nad 50 kW
- Silniční motorová doprava (...)
- Vnitrozemská vodní doprava
- Provádění pyrotechnického průzkumu
- Provádění veřejných dražeb
- Provozování cest. kanceláře
- Ostraha majetku a osob
- Služby soukromých detektivů
- Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob
- Vedení spisovny
- Provozování střelnic a výuka a výcvik ve střelbě se zbraní
- Provádění trhacích a ohňostrojných prací
- Provozování pohřební služby
- Provozování krematoria

Koncesované živnosti

- **nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností**, např.:
- *Výroba a úprava kvasného lihu, konzumního lihu, lihovin a ostatních alkoholických nápojů (s výjimkou piva, ovocných vín, ostatních vín a medoviny a ovocných destilátů získaných pěstitelským pálením) a prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin*
  - Výroba lihu destilací nebo jiným oddělením ze zkvašených cukernatých roztoků pocházejících ze škrobnatých nebo cukernatých surovin, nebo z jiných surovin obsahujících kvasný líh, úprava lihu takto získaného jeho zušlechťováním nebo denaturací a výroba alkoholických nápojů, při jejichž výrobě přímo vzniká destilací výše uvedených surovin alespoň část etanolu obsaženého v těchto nápojích (destilátů pravých, destilátů řezaných a destilátů vyrobených zvláštním tradičním způsobem), s výjimkou výroby ovocných destilátů získaných pěstitelským pálením. Výroba konzumního lihu a lihovin studenou cestou (mícháním) a výroba ostatních alkoholických nápojů, s výjimkou výroby piva, ovocných vín, ostatních vín a medoviny. Prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin.

Změny živnostenského oprávnění

- **podnikatel** je povinen ŽÚ *oznámit* všechny změny a doplnění týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro ohlášení živnosti nebo žádost o koncesi, a *předložit doklady* o nich do 15 dnů ode dne jejich vzniku

- **ŽÚ** provede *zápis* změn do ŽR, *změní rozhodnutí* o udělení koncese a podle okolností případu vydá výpis, nebo informuje podnikatele o provedeném zápisu; příp. *rozhodne* o pozastavení provozování živnosti nebo o zrušení živn. oprávnění

Zánik živnostenského oprávnění

- živnostenské oprávnění **zaniká** (§ 57- 59 ŽivnZ):
  - smrtí podnikatele (nepřechází-li na právní nástupce)
  - zánikem PO (nepřechází-li na právní nástupce)
  - uplynutím doby, pokud bylo živnostenské oprávnění omezeno na dobu určitou
  - výmazem zahraniční osoby povinně zapsané v obchodním rejstříku nebo jejího předmětu podnikání z obchodního rejstříku
  - stanoví-li tak zvláštní právní předpis
  - **rozhodnutím ŽÚ o zrušení živnostenského oprávnění**

Zánik živnostenského oprávnění

- **ŽÚ zruší živn. oprávnění - *obligatorně***
  - podnikatel přestane splňovat podmínky (svéprávnosti nebo bezúhonnosti)
  - nastanou překážky v provozování Ž
  - na žádost podnikatele
  - podnikatel neprokáže právního důvod užívání prostor určených pro podnikání
  - na návrh orgánu státní správy vydávajícího stanovisko podle § 52 odst. 1 ŽivnZ z důvodu, že podnikatel závažným způsobem porušil nebo porušuje podmínky stanovené rozhodnutím o udělení koncese...
- **ŽÚ může zrušit nebo **pozastavit** živn. oprávnění - *fakultativně***
  - jestliže podnikatel závažným způsobem porušil nebo porušuje podmínky stanovené rozhodnutím o udělení koncese, ŽivnZ nebo zvláštními právními předpisy...
  - jestliže podnikatel neprovozuje živnost po dobu delší než 4 roky a neoznámil-li přerušení provozování Ž

Živnostenská kontrola

- **předmět kontroly** zejm.
  - *povinnosti podle ŽivnZ*
  - *povinnosti podle zvláštních předpisů* vztahující se na živnostenské podnikání
  - *podmínky provozování živnosti* stanovené v rozhodnutí o udělení koncese
- provádějí ŽÚ v rámci své působnosti
  - kontrolní činnost přísluší zaměstnancům ŽÚ
- **režim výkonu kontroly** - dle **kontrolního řádu** (zák. č. 255/2012 Sb.)
  - *práva a povinnosti* kontrolované osoby a kontrolujícího
    - zejm. povinnost součinnosti
  - *protokol o kontrole*
    - v případě nesouhlasu – lze použít institut námitek

Pozn. nestanoví-li zákon jinak, postupuje se podle **správního řádu**

Živnostenská kontrola

- **důsledky kontrolou zjištěných skutečností**
  - **ŽÚ** provádějící kontrolu, může
    - *uložit pokutu* dle kontrolního řádu do 200 000,- Kč, resp. do 500 000,- Kč
  - **ŽÚ** může dále
    - *uložit povinnost* odstranit ve stanovené lhůtě zjištěné nedostatky (příp. odvolání nemá odkladný účinek)
    - *uložit pokutu* za „neoprávněné provozování činnosti, která je živností“ či za porušení jiných povinností
    - *pozastavit* provozování živnosti
    - *zrušit* živn. oprávnění

Přestupky

- ŽivnZ rozlišuje (§ 61 - 63 ŽivnZ)
  - **přestupky** (nepodnikajících) FO (**subjektivní odpovědnost**)
  - **přestupky** PO a podnikajících FO (**objektivní odpovědnost**)

- **přestupky (nepodnikajících) FO**
  - Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že **např.**
  - **a)** jako správce pozůstalosti povoláný zemřelým podnikatelem, anebo vykonavatel závěti, náleží-li mu správa pozůstalosti ... v rozporu s § 13 odst. 2 ŽivnZ *neustanoví* odpovědného zástupce, nebo
  - **b)** jako správce pozůstalosti jmenovaný soudem, svěřenský, likvidační nebo insolvenční správce v rozporu s § 13 odst. 4 *neoznámí*, že hodlá pokračovat v provozování živnosti, nebo *neustanoví* odpovědného zástupce.
  - Fyzická osoba se dopustí přestupku dále tím, že *provozuje činnost*, která je
    - **a)** živností volnou, aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění,
    - **b)** předmětem živnosti řemeslné nebo vázané, aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění, nebo
    - **c)** předmětem živnosti koncesované, *aniž by* pro tuto živnost *měla živnostenské oprávnění*.
  - za přestupek lze uložit pokutu do 10 000 Kč až („odstupňovaně“) do 1 000 000 Kč

Přestupky

■ přestupky PO jako podnikatelů a podnikajících FO

- Právnícká osoba jako podnikatel nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že **např.**
- **a)** v rozporu s § 7 odst. 6 ŽivnZ *nezajistí* výkon činností, které jsou obsahem živností uvedených v příloze č. 5 ŽivnZ, pouze fyzickými osobami splňujícími požadavky odborné způsobilosti
- **b)** *neoznámí* živnostenskému úřadu ustanovení odpovědného zástupce pro živnost ohlašovací nebo ukončení výkonu jeho funkce podle § 11 odst. 5 ŽivnZ
- **c)** v rozporu s § 11 odst. 7 ŽivnZ *nepředloží* živnostenskému úřadu ke schválení ustanovení odpovědného zástupce pro živnost koncesovanou nebo *neoznámí* živnostenskému úřadu ukončení výkonu jeho funkce
- **d)** *neustanoví* nového odpovědného zástupce podle § 11 odst. 8 ŽivnZ
- **e)** *neoznačí* provozovnu podle § 17 odst. 7, 8 nebo 9 ŽivnZ
- **f)** *poruší* některou z podmínek stanovených nebo změněných živnostenským úřadem pro provozování koncesované živnosti podle § 27 odst. 3 ŽivnZ
- za přestupek lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč až („odstupňovaně“) do 10 000 Kč

■ přestupky PO

- Právnícká osoba se dopustí přestupku tím, že *provozuje činnost*, která je
- **a)** živností volnou,
- **b)** předmětem živnosti řemeslné nebo vázané, nebo
- **c)** předmětem živnosti koncesované,
- *aniž by pro tuto živnost měla živnostenské oprávnění.*
- za přestupek lze uložit pokutu do 500 000 Kč až („odstupňovaně“) do 1 000 000 Kč

Přestupky

- sankce (pokuty) souhrnně:
  - *podle typu deliktu*
pokuty za přestupky
  - *podle porušených povinností*
pokuty za neoprávněné provozování činnosti, která je živností
pokuty za porušení jiných povinností
  - podle způsobu rozhodování*
pokuty uložené ve správním řízení
pokuty uložené v příkazním řízení
- *přestupky podle ŽivnZ v prvním stupni projednávají **obecní ŽÚ***
- *pokuty vybírá a vymáhá orgán, který je uložil*

Prameny ke studiu

- *základní*
  - Jurníková, J. a kol. *Správní právo. Zvláštní část. Studijní text pro bakaláře. 1. vydání.* Brno: Masarykova univerzita, 2013, s. 173 násl.
- *doporučené*
  - Jurníková, J. a kol. *Správní právo: zvláštní část. 6. vydání.* Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 262 a násl.